

Nr 280.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till
Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1946/47
m. m.; given Stockholms slott den 12 april 1946.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12
april 1946.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkten 207, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1946/47 till Länsstyrelserna: Avlöningar beräkna ett förslagsanslag av 10 480 000 kronor.

Vid min preliminära anmälan av detta anslag framhöll jag, att en närmare beräkning angående i vad mån de av 1945 års riksdags höstsession fattade besluten i anledning av propositionerna med förslag till uppbördsförordning m. m. (nr 370) samt utbyggnad och omläggning av uppbördsorganisationen (nr 382) föranledde uppräknig av anslaget ej kunde göras utan viss ytterligare utredning rörande den erforderliga personalförstärkningen å landskontoren. Sedan sådan utredning numera slutförts, anhåller jag att få upptaga förevarande spörsmål till fortsatt behandling.

Nuvarande förhållanden.

För budgetåret 1945/46 har till Länsstyrelserna: Avlöningar anvisats ett förslagsanslag av 10 480 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 18 maj och den 29 juni 1945 fastställt personalförteckning för länsstyrelserna respektive tillägg till denna personalförteckning (statsliggaren s. 322). Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 31 december 1945 fastställt ytterligare tillägg till personalförteckningen, att tillämpas från och med den 1 april 1946. Sistnämnda tillägg upptager 24 länsassessorstjänster vid landskontoren, varav 17 ordinarie och 7 extra ordinarie. Nämnda tjänster äro avsedda att vara föredragandetjänster för huvudsakligen ärenden angående folkbokföring och skatteuppbörd.

Vidare har Kungl. Maj:t den 18 maj 1945 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	500 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	4 000 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	210 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m.	kronor	10 000
b. Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	»	70 000
	»	80 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	4 500 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	»	90 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 100 000
	Summa förslagsanslag kronor	10 480 000

Efter det förenämnda avlöningsstat godkändes av riksdagen har jämlikt riksdagens beslut länsstyrelserna fått sig pålagda arbetsuppgifter, för vilkas fullgörande ytterligare befattningshavare måst anställas. Medel härför hava ej beräknats i avlöningsstaten.

Enligt riksdagens skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition den 23 februari 1945, nr 227, med förslag till lag angående ändring av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslagen) m. m., har riksdagen beslutat, att vid varje länsstyrelse skulle från och med den 1 juli 1945 inrättas en befattning som barnavårdsassistent i lönegraden Eo 17. Samtidigt medgav riksdagen, att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal finge för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 112 900 kronor för avlöande av nämnda assistenter.

Vidare hava de av 1945 års riksdag fattade besluten angående omorganisation av folkbokföringen samt utbyggnad och omläggning av uppborädsorganisationen redan för innevarande budgetår medfört en ökning av arbetsbelastningen å länsstyrelserna med därav följande ökat personalbehov. Jag vill i korthet redogöra för de åtgärder, som vidtagits för att tillgodose detta behov.

Som framgår av proposition den 20 april 1945, nr 282, angående omorganisation av folkbokföringen föreslog folkbokföringskommittén, att det arbete med folkbokföringen, som borde ankomma å länsstyrelserna, skulle utföras å en särskild arbetsdetalj, folkbokföringsavdelningen, vilken borde förestås av en arbetsledare och föreståndare med ställning som ordinarie landskontorist i lönegrad A 17. Vid folkbokföringsavdelningen borde vidare, med undantag för Gotlands län, finnas anställd en biträdande arbetsledare samt biträdespersonal (kontors- och skrivbiträden) i erforderlig utsträckning. Den biträdande arbetsledaren borde enligt kommittén lämpligen utgöras av en kansliskrivare i 11 lönegraden, tills vidare placerad i extra ordinarie tjänsteställning. Även flertalet övriga biträden ansåg kommittén tills vidare icke böra erhålla ordinarie anställning. Dock föreslog kommittén, att kontorsbiträdena, vilkas antal beräknades till 56, skulle uppföras å ordinarie stat i lönegraden A 4. Skrivbiträdena borde till en början placeras i lönegraden Ex 2. Slutligen föreslog kommittén, att för täckande av det ökade personalbehovet för expedierande av postförsändelser, budskickning m. m. i stället för anställandet av ytterligare expeditionsvakter, till varje länsstyrelses förfogande borde ställas erforderligt belopp för anställande av yngre pojkar eller flickor, en eller två vid varje länsstyrelse för utförande av dessa göromål, förslagsvis benämnda kontorselever. Dessa föreslogos böra erhålla ett arvode av 150 kronor i månaden. De borde beredas möjlighet att så småningom, om de visade sig lämpliga härför, vinna fastare anställning vid länsstyrelserna som kontors- och skrivbiträden eller expeditionsvakter.

Folkbokföringskommittén framhöll i anslutning till förslaget, att uppborädsberedningens förslag till omläggning av uppborädsförfarandet kunde för-

väntas komma att medföra behov av ytterligare personalförstärkning vid länsstyrelserna. Då folkbokföringen och uppbördsväsendet hade nära samband med varandra och då uppbördsberedningens förslag kunde medföra förändringar i fråga om de arbetsuppgifter, som vid folkbokföringskommitténs överväganden beräknats ankomma på folkbokföringsavdelningarna, funnes anledning antaga, att det framlagda förslaget beträffande organisationen av folkbokföringsavdelningarna måste justeras i olika avseenden, när uppbördsberedningens förslag framlades.

Vid anmälan av kommitténs förslag till utbyggnad av länsstyrelseorganisationen anförde chefen för finansdepartementet, att han fann förslaget i princip godtagbart. Ett definitivt ställningstagande till de härmed sammanhängande detaljspörsmålen fann han vara omöjligt, så länge länsbyråernas arbetsuppgifter ej i detalj bestämts. Personalbehovet ansåg han kunna med säkerhet bedömas först sedan erfarenhet vunnits genom någon tids tillämpning av det nya systemet. I avbidan härpå borde det av folkbokföringsarbetet föranledda ökade personalbehovet vid länsstyrelserna tillsvidare tillgodoses med arvodesanställd personal. Nyanställningen av personal borde beträffande såväl antal som kvalifikationer hållas inom den ram, som kommittén föreslagit.

I nyssnämnda proposition beräknades, att kostnaderna för nyanställning av personal å folkbokföringsavdelningarna vid landskontoren skulle under budgetåret 1945/46 uppgå till 528 000 kronor. Genom beslut den 29 juni 1945 medgav Kungl. Maj:t, att länsstyrelserna finge till bestridande av nämnda kostnader och med redovisning under särskild rubrik under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal tills vidare disponera högst sagda belopp. Kungl. Maj:t förklarade sig vilja framdeles meddela beslut om täckande av sistberörda utgifter.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 september och den 31 december 1945 meddelat närmare föreskrifter rörande personalen å folkbokföringsavdelningarna, därvid Kungl. Maj:t medgivit, att vid nämnda avdelningar finge tills vidare anställas sammanlagt följande personal: 24 arbetsledare (en i varje län), 23 biträdande arbetsledare (en vid varje länsstyrelse utom Gotlands), 55 kontorsbiträden samt 68 skrivbiträden. Arbetsledare, biträdande arbetsledare och kontorsbiträde skulle enligt beslutet äga uppbära arvoden med belopp motsvarande högst den lön jämte därå belöpande rörligt tillägg och kristillägg samt i förekommande fall provisoriskt lönetillägg, som tillkommer tjänsteman i 16, 10 respektive 3 löneklassen löneplan Ex. Skrivbiträde, som avdelats till gransknings- eller tryckningsarbete, finge uppbära arvode med belopp motsvarande högst den lön jämte rörligt tillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg, som tillkommer tjänsteman i löneklass b löneplan Ex. För befattningshavarna skulle i övrigt i tillämpliga delar gälla bestämmelserna i 31—35, 37 § 1 mom. och 38 § civila icke-ordinariereglementet, varvid skulle så anses, som om arbetsledare tillhörde lönegrad Ex 17, löneklass 16, biträdande arbetsledare lönegrad Ex 11 löneklass 10, kontorsbiträde lönegrad Ex 4 löneklass

3 och skrivbiträde lönegrad Ex 2 löneklass b. Annat skrivbiträde än nyss nämnts skulle äga uppbära arvode, som tills vidare borde fastställas med hänsyn till vederbörandes kvalifikationer; å dyraste ort dock till högst 240 kronor för månad. Enligt bestämmande av statistiska centralbyrån skulle ersättning kunna utgå efter ackord.

I proposition den 15 november 1945, nr 382, med förslag till utbyggnad och omläggning av uppbördsorganisationen beräknades, att — fränsett de förut omförmälda föredragandetjänsterna för folkbokförings- och uppbördsärenden — följande nya befattningar skulle behöva inrättas å landskontorens uppbördsavdelningar, nämligen 122 landskontoristtjänster (Ex 4 —Eo 11) samt 78 skriv- och kontorsbiträdestjänster (Ex 2—Eo 4). I propositionen framhölls emellertid, att personalbehovet i synnerhet under övergångstiden kunde komma att bli större än vad sålunda beräknats, varför Kungl. Maj:t borde äga möjlighet att besluta om erforderlig förstärkning av personalen.

Genom beslut den 22 februari 1946 har Kungl. Maj:t medgivit, att länsstyrelserna må i den utsträckning så prövas lämpligt med början från och med den 1 april 1946 anställa högst 122 samt med början från och med den 1 juli 1946 ytterligare högst 30 icke-ordinarie landskontorister. Av nämnda befattningshavare äro 52 avsedda att från och med sistnämnda dag stadigvarande tjänstgöra i fögderi.

Vidare må nämnas, att Kungl. Maj:t genom skilda beslut ansett sig böra medgiva vissa länsstyrelser rätt att förstärka arbetskrafterna å taxeringsavdelningarna.

Slutligen må erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1945 föreskrivit, att de utgifter, som under budgetåret 1945/46 kunde komma att göras med stöd av de av Kungl. Maj:t i beslut den 1 september 1939 och 16 § kungörelsen den 26 september 1943 (nr 708) givna bemyndigandena att anställa tillfälliga befattningshavare vid länsstyrelserna, skulle tills vidare redovisas under särskild rubrik under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Kungl. Maj:t förklarade sig härvid framdeles vilja meddela beslut om sättet för täckande av utgifter, som orsakades av ifrågavarande personalförstärkning.

De länsstyrelserna sålunda lämnade medgivandena att anställa personal utöver vad som beräknats vid avlöningsstatens uppgörande ha medfört behov av att överskrida posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med ett förhållandevis betydande belopp. Sedan länsstyrelserna inkommit med uppgifter å länsstyrelsernas behov av medel för avlöande av icke-ordinarie personal, har Kungl. Maj:t i proposition den 1 mars 1946, nr 163, (bil. 4, punkt 7) på min hemställan föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver jämlikt riksdagens förenämnda skrivelse nr 445/1945 medgivet belopp — högst 1 670 000 kronor, därav cirka 705 000 kronor beräknats för avlöande av den s. k. krispersonalen.

Föreliggande framställningar.

I särskilda framställningar, inkomna under augusti och september 1945, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag till beräkning av utgifterna under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

Vissa länsstyrelser ha härvid gjort framställning om inrättande av nya tjänster, vilka — vid bifall till framställningarna — skulle uppföras å personalförteckningen.

Sålunda har *länsstyrelsen i Malmöhus län* under åberopande av statsutskottets utlåtande nr 5 (s. 92) till 1945 års riksdag hemställt, att tre extra ordinarie länsassessorstjänster, två å landskansliet samt en å landskontoret, i lönegraden Eo 27 måtte överföras å ordinarie stat. Länsstyrelsen har därvid såsom sin mening framhållit, att tjänsterna, som varit inrättade sedan den 1 januari 1938, motsvarade ett stadigvarande behov.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har föreslagit, att de vid den år 1944 genomförda omorganisationen av taxeringsväsendet nyinrättade tjänsterna som taxeringsrevisor och taxeringsinspektör i lönegraderna Eo 25 respektive Eo 24 måtte överföras till ordinarie stat. Därjämte har länsstyrelsen hemställt, att en arvodestjänst som taxeringsinspektör måtte placeras i lönegraden Eo 21. Länsstyrelsen hänvisar till att behovet av sistnämnda tjänst enligt länsstyrelsens förmenande måste antagas vara bestående, även om omsättnings-skatten framdeles komme att avskaffas.

Vidare har *länsstyrelsen i Örebro län* hemställt om inrättande av en ny tjänst som länsbokhållare av andra klass vid landskontoret. Som skäl härför har bland annat framhållits den under senare år alltmer ökade arbetsbördan. Länsstyrelsen har i samband härmed erinrat om att länet vore det till folkmängden näst största länet, som icke hade länsbokhållare av andra klass, medan tre län med mindre folkmängd tillerkänts sådan befattningshavare. Länsstyrelsen har tillika hemställt, att en extra ordinarie kontorsbiträdestjänst (Eo 4) å landskontoret omändras till ordinarie i motsvarande lönegrad.

Slutligen har *länsstyrelsen i Gotlands län* återkommit till ett av länsstyrelsen i skrivelse den 15 november 1944 gjort yrkande att taxeringsintendent-tjänsten i länet, vilken för närvarande är placerad i lönegraden A 27, måtte uppflyttas till samma lönegrad som motsvarande tjänster i övriga län eller till lönegraden A 29. Länsstyrelsen har vidare hemställt, att en liknande uppflyttning måtte ske beträffande landsfogdetjänsten, vilken är placerad i lönegraden A 28 eller en lönegrad lägre än övriga landsfogdar. Länsstyrelsen hänvisar, såvitt angår förstnämnda tjänst, till att 1944 års uppbördsberedning förordat, att de föreslagna nya länsassessorstjänsterna för landskontorens uppbörds- och folkbokföringsavdelningar samtliga placeras i 27:e lönegraden, således utan någon lägre lönegradsplacering för assessorn i Gotlands län. Detta skulle medföra, att innehavaren av nämnda befattning i lönehänseende skulle uppnå likställighet med taxeringsintendenten, vilket ej kunde anses rimligt med hänsyn till skillnaden i arbetsuppgifternas kvalitet.

Över nyssnämnda framställning hava utlåtanden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

Statskontoret anför, att statskontoret för sin del måste finna skäl tala för att den hittills tillämpade principen med lägre lönesättning av vissa statliga befattningar hos myndigheter på Gotland än vad som fastställts för motsvarande tjänster inom förvaltningen i övrigt upptoges till omprövning, vilket lämpligen kunde ske av 1945 års lönekommitté.

Allmänna lönenämnden har anslutit sig till vad statskontoret i ärendet anført och föreslagit.

I sina framställningar om anslag för nästa budgetår hava länsstyrelserna ej beräknat medel för avlöning av personalen å uppbördsavdelningarna. Ett fåtal länsstyrelser har vid sina beräkningar tagit hänsyn till personalbehovet å folkbokföringsavdelningarna.

Med bortseende tills vidare från personalen å folkbokförings- och uppbördsavdelningarna hava länsstyrelserna beräknat medelsbehovet till följande belopp, nämligen till avlöningar till landshövdingarna 478 762 kronor, till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat 4 309 561 kronor, till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat 204 385 kronor, till arvoden och särskilda ersättningar 59 883 kronor, därav till ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. 10 350 kronor och till ersättning till militärassistenter 49 533 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 5 172 540 kronor, till särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna) 80 000 kronor och till rörligt tillägg 1 233 666 kronor.

Enligt länsstyrelsernas beräkningar skulle alltså medelsbehovet — fränsett löner till personalen å folkbokförings- och uppbördsavdelningarna — utgöra 11 538 797 kronor.

I fråga om medelsbehovet för avlöning av den fasta personalen å folkbokföringsavdelningarna har statistiska centralbyrån i skrivelse den 22 mars 1946 framlagt beräkningar. Byrån har härvid uppskattat medelsbehovet till 745 000 kronor. Byrån anför i anslutning härtill bland annat följande.

Vid beräkningen av personalkostnaderna för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar, har centralbyrån beträffande den fasta personalen utgått från det arvode, som vederbörande befattningshavare jämlikt kungl. breven till statistiska centralbyrån den 7 september och 31 december 1945 högst kan tillerkännas med beaktande av indelningen i ortsgrupper efter levnadskostnaderna. Samtliga skrivbiträden ha därvid antagits uppbära arvode motsvarande lön jämte därå belöpande rörligt tillägg, kristillägg och provisoriskt tillägg i löneklass Ex 2 b. Provisoriskt tillägg har i samtliga fall beräknats i enlighet med de för tiden efter den 30 juni 1946 gällande grunderna. Däremot har vid beräkningarnas verkställande hänsyn ej tagits till den merkostnad, som kan uppkomma därigenom att i vissa fall till arbetsledare, biträdande arbetsledare eller kontorsbiträde vid länsstyrelses folkbokföringsavdelning kan ha förordnats ordinarie eller extra ordinarie befattningshavare vid länsstyrelsen i viss högre löneklass än den, efter vilken det sådana befattningshavare tillkommande arvode eljest i allmänhet skall beräknas. Vad den tillfälligt anställda biträdespersonalen angår, vilken ansetts i allmänhet skola ackordsavlönas, grunda sig kostnadsberäkningarna på en antagen genomsnittslön per månad.

Jag vill här även anmäla, att föreningen *Sveriges taxeringsrevisorer* i den 11 december 1945 och den 11 februari 1946 inkomna framställningar hemställt, att taxeringsassistenternas löne- och befordringsförhållanden måtte bli föremål för omprövning. Till stöd härför har föreningen åberopat, att de nuvarande förhållandena medfört, att större delen av de civilekonomer, som år 1942 på statens bekostnad utbildades till taxeringsassistenter, lämnat dessa befattningar för att övergå till mera välavlönad befattning inom näringslivet. De otillfredsställande löne- och befordringsförhållandena å taxeringsavdelningarna hade avskräckt många dugliga personer från banan.

Vidare vill jag här omnämna, att vid möte i Stockholm den 7—9 juni 1945 med rikets *landskamrerare och taxeringsintendent* m. fl. mötet beslöt uttala sin allvarliga oro över den pressande arbetsbelastning, som åvilade befattningshavarna å landskontorens taxeringsavdelningar, vilket medfört betydande övertidsarbete för personalen å nämnda avdelningar, för vilket numera ej utginge någon ersättning. Mötet hade med anledning härav uttalat en enträgen vädjan att utredning snarast möjligt måtte verkställas om lämpligaste sättet för landskontorens förseende med nödig personal.

I förevarande sammanhang vill jag jämväl anmäla vissa förslag rörande kommissionärsväsendet vid statens förvaltningsmyndigheter, som i ett den 20 juli 1945 avgivet betänkande (SOU 1945: 34) framlagts av landssekreteraren Olof Åkesson i egenskap av inom socialdepartementet tillkallad sakkunnig och vilka förslag i förhållandevis hög grad beröra länsstyrelserna. Betänkandet utmynnar bland annat i förslag till ny kungörelse angående kommissionärer hos statens förvaltningsmyndigheter samt till cirkulär till dessa myndigheter angående utförande såsom tjänsteåligganden av vissa hittills av kommissionär omhänderthavda göromål m. m.

De framlagda förslagen innebära i huvudsak, att de enklare av de nuvarande kommissionärsfunktionerna och främst översändande av expeditioner av olika slag, föranstaltande om mera rutinmässig komplettering av handlingar, meddelande av enstaka uppgifter samt tillhandagående i övrigt med erforderliga upplysningar i princip överflyttas från kommissionärerna till vederbörande befattningshavare och därmed erhålla karaktären av vanliga tjänsteåligganden. Dessa böra såsom sådana naturligen fullgöras utan att allmänheten härför påföres särskild kostnad. Förvaltningsmyndigheterna skulle vara skyldiga att med tjänstepost översända sina expeditioner till allmänheten antingen dessa vore avgiftsbelagda eller avgiftsfria. Icke erlagda stämpelavgifter skulle i förekommande fall uttagas genom postförskott i tjänsteväg. Genom det föreslagna cirkuläret till statsmyndigheterna anmodas dessa vidare bland annat att, där så ej redan sker, i lämplig utsträckning tillhandahålla allmänheten enkla blanketter till ansökningar och anmälningar i sådana slag av ärenden, som förekomma i större antal.

Vissa stadganden angående den kvarstående kommissionärsverksamheten föreslås även i någon mån skärpta. Detta är bland annat förhållandet med bestämmelserna om skyldighet för förvaltningsmyndigheterna att fastställa

särskild taxa för de mera kvalificerade kommissionärsfunktionerna samt med bestämmelserna om myndigheternas uppsikt över ifrågavarande verksamhet. Därjämte föreslås uttryckligt förbud för annan tjänsteman hos kommissionärsmyndighet än förordnad kommissionär att mot ersättning utföra kommissionärsuppdrag hos myndigheten.

Det framlagda förslaget avser ej blott eller ens främst en reform av kommissionärsväsendet i och för sig utan framförallt en partiell rationalisering av själva den statliga förvaltningsapparaten, nämligen med avseende å dess förbindelser med den rättssökande allmänheten. Förslaget innebär i denna del ett försök att få till stånd en ur olika synpunkter önskvärd modernisering av statsmyndigheternas förbindelser med sökande och parter m. fl. i syfte att i detta särskilt för allmänheten betydelsefulla hänseende göra statsförvaltningen smidigare och mindre byråkratisk.

Då Kungl. Maj:t torde äga befogenhet att utan riksdagens hörande utfärda erforderliga föreskrifter, anser jag mig ej här behöva närmare redogöra för förslaget's innebörd i annan mån än i vad detsamma kommer att medföra ekonomiska konsekvenser för statsverket. I betänkandet anföres härom bland annat.

En förändring till tjänsteåligganden av vissa enklare slag av hittillsvarande kommissionsnärskfunktioner och en i sammanhang därmed företagen reformering av kommissionärsväsendet i den utsträckning, som förordas av utredningsmannen, måste med nödvändighet föranleda vissa kostnader för det allmänna. Sålunda komme reformens genomförande i första hand att kräva vissa icke alldeles obetydliga direkta utgifter för statsverket.

Antalet av förordnade kommissionärer handlagda ärenden vore år 1943 omkring 220 000. En mycket stor del, sannolikt inemot två tredjedelar, av ärendena skulle efter reformens genomförande komma att handläggas som tjänstesaker. — Som tjänsteåligganden torde även komma att handläggas ett genomsnittligt sett tämligen begränsat antal uppdrag, vilka hittills ombesörjts av privata kommissionärer ävensom av advokater och andra ombud, som icke vore befattningshavare hos myndigheterna. — Då de förordnade kommissionärerna hittills handlagt sina ärenden till övervägande del å annan än tjänstetid och i många fall därvid haft ett eller flera biträden till sin hjälp, komme reformens genomförande uppenbarligen att kräva förstärkning av vissa myndigheters och framför allt länsstyrelsernas arbetskrafter med därav följande ekonomiska konsekvenser för statsverket.

Ett realiserande av reformförslaget kunde vidare beräknas komma att hava till följd en minskning av statsinkomsterna särskilt i ett avseende. Under det med utredningen avsedda året hade kommissionärerna utbetalat i porton och telegramavgifter — det senare likväl i mycket få fall — följande belopp: kommissionärerna hos statsdepartementen och de centrala ämbetsverken 17 160 kronor, hos överståthållarämbetet och länsstyrelserna 69 132 kronor, hos domkapiteln, annan överexekutor än länsstyrelse och lantmäterikontoren sammanlagt 2 368 kronor eller sålunda samtliga kommissionärer tillhopa 88 660 kronor. Ifrågavarande statsinkomster komme uppenbarligen att till betydande del bortfålla.

De förhållandevis mera kvalificerade av de nya tjänsteuppgifterna, exempelvis kompletteringar, lämnande av uppgifter från diariéer eller andra hos myndigheten förvarade handlingar och tillhandagående i övrigt med erforderliga upplysningar, borde fullgöras av de befattningshavare hos myndighe-

terna, som enligt gällande instruktion eller arbetsordning biträda med beredning av ärendena såsom sådana. Med hänsyn till att arbetsuppgifterna av ifrågavarande slag gemenligen torde vara av tämligen begränsad omfattning ävensom till att bestyren därjämte komme att bliva fördelade på ett mycket stort antal befattningshavare å myndigheternas olika avdelningar och byråer eller — beträffande länsstyrelserna — arbetsdetaljer, torde för detta ändamål direkta personalförstärkningar knappast i något fall bliva erforderliga. Endast för fullgörande av de mera mekaniska arbetsmomenten såsom översändande av expeditioner, ingivna handlingar och medel samt anskaffande och översändande av beställda avskrifter, bevis och andra handlingar, vilka uppgifter merendels syntes böra ombesörjas av vederbörande registerator eller motsvarande befattningshavare hos myndigheterna samt — beträffande länsstyrelserna — av kassörerna, torde behov av ökning av arbetskrafterna i en del fall uppkomma och då närmast i form av skrivbiträdeshjälpl åt nämnda tjänstemän.

De myndigheter, där ett permanent behov av ökning av arbetskrafterna med större säkerhet kunde beräknas uppkomma, vore justitiedepartementet, patent- och registreringsverket samt de större och medelstora länsstyrelserna. Ingen av nämnda myndigheter syntes emellertid skäligen kunna göra anspråk på mer än ett skrivbiträde med undantag av patent- och registreringsverket, där två biträden torde bliva erforderliga. Även för en del andra myndigheter syntes ett visst behov av förstärkning av arbetskrafterna uppkomma men i regel ej i den omfattning, att det rimligen skulle kunna motivera inrättandet av fasta tjänster. För alla länsstyrelser, oavsett om de tillhörde den kategori, som kunde påräkna nya biträdestjänster eller ej, torde därutöver med säkerhet ett periodvis återkommande behov av förstärkning av arbetskrafterna uppkomma, exempelvis i samband med handläggningen av vapen- och ammunitionsärenden under hösten samt av automobilärenden omkring årsskiftet och möjligen under våren. Man måste räkna med att myndigheterna för tillgodoseande av ifrågavarande, icke permanenta behov av arbetskraft i erforderlig utsträckning medgäves att anställa tillfällig arbetskraft eller att arbetet i fråga av därför lämpliga befattningshavare utfördes utöver fastställd arbetstid mot stadgad övertidsersättning.

Utredningsmannen har beräknat, att för länsstyrelsernas vidkommande skulle behöva anställas sammanlagt 16 icke-ordinarie skrivbiträden. Vid uppskattningen av kostnaderna för dessas avlöning har utredningsmannen utgått från lönen i lägsta löneklassen i lönegrad Ex 2 å dyrortsgruppen F. Lönekostnaderna ha med dessa utgångspunkter beräknats till sammanlagt 60 700 kronor för år. Vidare har räknats med att avlöning för tillfällig arbetskraft hos vissa kommissionärsmyndigheter skulle draga en kostnad av högst omkring 20 000 kronor per år. I årliga kostnader har härjämte upptagits ett belopp av 16 000 kronor för utgifter för skrivpapper, kuvert, lig-gare m. m.

Den nya ordningen har vidare beräknats komma att föra med sig vissa engångskostnader för anskaffning av möbler, armatur och skrivmaskiner. Dessa hava beräknats till 18 000 kronor.

Över den sakkunniges förslag hava utlåtanden avgivits av de därav berörda myndigheterna. Förslaget har härvid i stort sett tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Bland de myndigheter som framfört erinringar må nämnas *länsstyrelsen i Jämtlands län*, som framhållit, att för länsstyrelsens

del behov föreläge av ett heltidsanställt skrivbiträde för fullgörandet av de mera mekaniska arbetsmomenten. Den sakkunnige hade ansett, att särskilt biträde endast tillfälligtvis skulle behöva anlitas härför.

Innan jag ingår på en beräkning av de olika anslagsposterna under här ifrågavarande anslag vill jag taga ställning till de av länsstyrelserna gjorda framställningarna ävensom vissa andra frågor rörande personalbehovet vid länsstyrelserna. *Departements-
chefen.*

Vad till en början angår det av länsstyrelsen i Malmöhus län framförda yrkandet att tre extra ordinarie länsassessorstjänster (Eo 27), två å landskansliet och en å landskontoret, måtte överföras till ordinarie stat vill jag framhålla, att frågan härom måste bedömas under beaktande att liknande tjänster finnas inrättade vid vissa andra länsstyrelser. Inalles finnas 12 sådana tjänster, därav 8 å landskanslierna — två i vardera Stockholms och Malmöhus län ävensom en i vardera Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västernorrlands och Norrbottens län — samt fyra å landskontoren, nämligen i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län. I anledning av väckta motioner till 1945 års riksdag (I: 229 och II: 386) var hemställdes, att här avsedda tjänster måtte överföras till ordinarie stat uttalade sig statsutskottet för att så skedde vid lämplig tidpunkt. Utskottet hänvisade härvid till att tjänsterna motsvarade ett stadigvarande behov. Vad angår de åtta assessorstjänsterna å landskanslierna är jag beredd att redan nu tillstyrka, att dessa göras ordinarie. I fråga om de fyra assessorstjänsterna å landskontoren anser jag emellertid, att en sådan åtgärd bör anstå till dess den beslutade nya organisationen av folkbokföringen och uppördsväsendet varit i kraft under ytterligare någon tid och man bättre än nu kan överblicka personalbehovet å dessa avdelningar.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län hemställer att de två extra ordinarie tjänsterna vid länsstyrelsen såsom taxeringsrevisor (Eo 25) respektive taxeringsinspektör (Eo 24) skulle överföras å ordinarie stat kan jag ej biträda. Frågan i vad mån dylika tjänster böra uppföras å ordinarie stat torde framdeles få upptagas till prövning i ett sammanhang för samtliga länsstyrelser. Ej heller kan jag tillstyrka samma länsstyrelses förslag att en arvodesavlönad taxeringsinspektör skulle beredas extra ordinarie anställning med placering i lönegraden Eo 21. Även om vissa skäl tala för bifall till länsstyrelsens i Örebro län framställning om inrättandet av en ny ordinarie länsbokhållartjänst av andra klass samt beredandet av ordinarie anställning åt ett extra ordinarie kontorsbiträde, synes likväl härmed tills vidare böra anstå.

Frågan om lönesättningen för de tjänster inom statsförvaltningen å Gotland, vilka äro placerade i lägre lönegrad än motsvarande tjänster å fastlandet, torde komma att upptagas till prövning framdeles i samband med spörsmålet om en allmän lönereglering inom statsförvaltningen. Jag är därför ej nu beredd att framlägga något förslag i ämnet.

Med anledning av den av föreningen Sveriges taxeringsrevisorer gjorda framställningen om förbättring av avlönings- och befordringsförhållandena

för taxeringsassistenterna vill jag erinra om att enligt de för närvarande gällande bestämmelserna sådan assistent måste underkasta sig en aspiranttjänstgöring av sex månader, varunder utgår ett arvode motsvarande lönegraden Ex 14. Sedan vederbörande antagits till taxeringsassistent, bibehålles han vid detta arvode under en tid av $2\frac{1}{2}$ år, varefter arvodet må höjas till belopp motsvarande lönegraden Ex 19. I de län där antalet taxeringsassistenter överstiger en må en (i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län två) befattningshavare efter aspiranttjänstgöring placeras i lönegrad Ex 14 samt efter sex månader i nämnda lönegrad högst i lönegraden Ex 19. Efter ytterligare två år må han antagas till extra ordinarie befattningshavare med placering högst i lönegraden Eo 19. Sedan befattningshavaren under två år tillhört denna lönegrad må han placeras högst i lönegraden Eo 20.

Då svårigheter yppat sig att med nuvarande lönesättning och befordringsgång för taxeringsassistenter förvärva och kvarhålla dugande sådana befattningshavare, finner jag skäligt att löneförmånerna för dessa regleras i syfte bland annat att bereda dem förmånen av extra ordinarie anställning. Jag har för avsikt att sedermera för Kungl. Maj:t framlägga förslag i sådant hänseende. Preliminärt synes detta förslag böra gå ut på, att assistent efter en aspiranttjänstgöring av ett år — varunder lön bör utgå med antingen arvode motsvarande Ex 15 eller eventuellt med placering som extra tjänsteman i samma lönegrad — bör vinna placering i lönegraden Ex 18 för att efter ett à två år i nyssnämnda lönegrad uppflyttas till lönegraden Eo 18. Möjligheten att i vissa fall befordra assistent till lönegraderna Eo 19 eller Eo 20 synes jämväl böra övervägas.

I fråga om personalen å folkbokföringsavdelningarna, vilken på sätt framgår av vad jag tidigare anfört för närvarande uteslutande avlönas medelst arvode, vill jag förorda, att vissa befattningshavare å dessa avdelningar från och med nästa budgetår överföras å ordinarie stat. I anslutning till det av folkbokföringskonungittén framlagda förslaget vill jag föreslå, att de 24 arbetsledarna, en vid varje länsstyrelse, såsom landskontorister placeras i lönegraden A 17 samt att 55 nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden A 4 inrättas vid landskontorsavdelningarna. Övrig personal på bokföringsavdelningarna synes tills vidare böra avlönas enligt de bestämmelser, som enligt vad förut sagts gälla för innevarande budgetår.

Beträffande personalen å uppbördsavdelningarna har jag ej anledning att räkna med någon förändring i det genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 februari 1946 fastställda antalet landskontorister, vilket sålunda bör beräknas till 152. Antalet skrivbiträden beräknar jag i likhet med uppbördsberedningen till 78. Enligt vad det numera visat sig föreligger behov av att vid de större länsstyrelserna anställa en kvalificerad tjänsteman (jurist) som biträde åt den assessor, vilken är föredragande för folkbokförings- och uppbördsfrågor. För att tillgodose detta behov torde man böra räkna med att ett tiotal befattningshavare i icke-ordinarie länsbokhållares tjänsteställning behöver anställas.

De av mig i det föregående föreslagna ordinarie tjänsternas fördelning å de olika länsstyrelserna framgår av följande tablå.

Nya ordinarie befattningar vid länsstyrelserna.

L ä n	Assessor A 27	Lands- kontorist A 17	Kontors- biträde A 4
Stockholms.....	2	1	3
Uppsala	—	1	1
Södermanlands	—	1	2
Östergötlands.....	—	1	3
Jönköpings.....	—	1	3
Kronobergs.....	—	1	1
Kalmar	—	1	2
Gotlands	—	1	1
Blekinge	—	1	1
Kristianstads	—	1	3
Malmöhus	2	1	4
Hallands.....	—	1	1
Göteborgs och Bohus	1	1	4
Älvsborgs	1	1	3
Skaraborgs.....	—	1	3
Värmlands	—	1	3
Örebro.....	—	1	2
Västmanlands	—	1	1
Kopparbergs	—	1	3
Gävleborgs.....	—	1	3
Västernorrlands	1	1	3
Jämtlands	—	1	1
Västerbottens.....	—	1	2
Norrbottnens	1	1	2
Summa	8	24	55

I detta sammanhæng vill jag erinra om att i proposition nr 382/1945 med förslag till utbyggnad och omläggning av uppboärsorganisationen förutsatts, att tjänsteman, vilken av Kungl. Maj:t förordnats att tills vidare uppehålla härads-skrivartjänst och som innehade annan ordinarie statstjänst, borde öfverföras till indragningsstat vid vederbörande verk, därest sådan tjänsteman med hänsyn till de stora krav, som komme att ställas å härads-skrivare efter den nya organisationens genomförande, icke ansåges böra ifrågakomma till ordinarie härads-skrivartjänst. I propositionen räknades med att två befattningshavare av denna anledning borde öfverföras å sådan stat, därav den ene var ordinarie assessor vid länsstyrelse. Enligt vad det numera visat sig torde anledning föreligga att av nämnd anledning öfverföra ytterligare två ordinarie länsstyrelsetjänstemän till indragningsstat, nämligen en länsnotarie och en länsbokhållare, båda av första klass. Öfverförandet av dessa befattningshavare å indragningsstat bör formellt genomföras så, att i

personalförteckningen för länsstyrelserna å indragningsstat upptagas följande befattningar: en länsassessor, en länsnotarie av första klass och en länsbokhållare av första klass. Detta bör ej föranleda minskning i antalet sådana ordinarie befattningar, men föreskrift bör lämnas att de befattningar, som innehafvs av de tjänstemän vilka överförts å indragningsstat, icke må besättas med ordinarie innehavare så länge de å indragningsstat uppförda tjänstemännen kvarstå i sina befattningar.

Vad angår beräkningen av de särskilda anslagsposterna torde till avlöningar till landshövdingarna böra upptagas ett oförändrat belopp av 500 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat är för innevarande budgetår beräknad till 4 000 000 kronor. I bilaga till årets statsverksproposition, upptagande vissa för flera huvudtitlar gemensamma frågor, har chefen för finansdepartementet vid anmälan av ett av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga avgivet betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser byråchefs- och rådstjänster m. m. (SOU 1942: 30) förordat en evalvering i lönegrad av den till landssekreterarna och landskamrerarna för närvarande utgående avlöningsförstärkningen. Departementschefen har härvid föreslagit, att landssekreterar- och landskamrerartjänsterna från och med budgetåret 1946/47 uppflyttas från nuvarande 30 till 34 lönegraden. Evalveringen har ansetts böra ske efter jämförelse med löneförmånerna i slutlöneläget, varvid en minskning i förhållande till sammanlagda nuvarande förmåner med 500 kronor befunnits motiverad med hänsyn till den förbättring i pensionshänseende, som blir en följd av evalveringen. På grund härav föreslås, att nu utgående avlöningsförstärkning till ifrågakommande befattningshavare skall helt bortfalla, utom såvitt angår landssekreterarna och landskamrerarna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, vilka alltjämt skulle erhålla en avlöningsförstärkning med 1 000 kronor eller således med samma belopp, varmed den till dem för närvarande utgående avlöningsförstärkning överstiger den till befattningshavarna i de övriga länen — utom Gotlands — utgående avlöningsförstärkning.

I skrivelse den 12 februari 1946, nr 16, har riksdagen anmält, att riksdagen vid genomgång av bland annat förenämnda evalveringsfråga i årets statsverksproposition ej funnit anledning att i dåvarande sammanhang framställa erinran mot vad chefen för finansdepartementet anfört. Sitt slutliga ställningstagande i berörda ämne uppsköt riksdagen dock till prövningen av de särskilda anslagsfrågorna, vilka påverkades av Kungl. Maj:ts förslag.

Jag anser mig här böra omnämna, att landshövdingen i Kristianstads län A. E. Rodhe i en den 28 mars 1946 avlämnad promemoria föreslagit, att här avsedda befattningshavare placeras i lönegraden B 2. I promemorian anföres, att en placering i lönegrad A 34 icke syntes böra ifrågakomma med hänsyn till deras allmänna tjänsteuppgifter och därtill att en sådan löne reglering skulle över lag innebära icke en förbättring utan tvärtom en försämring av deras löneförmåner, vilken icke kunde anses kompenseras av

den något ökade pensionen. Till avdelningscheferna vid länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, vilka genom en sådan placering skulle vidkännas minskning i löneförmånerna, föreslås avlöningsförstärkning böra utgå. — Samtliga landshövdingar, med undantag för landshövding Westling, hava förklarat sig instämma i här återgivna förslag. Sistnämnde landshövding har anfört, att han såsom ledamot av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga vore förhindrad att deltaga i en aktion till förmån för en högre placering, men ville framhålla, att han under de ingående överläggningarna inom tjänsteförteckningssakkunniga bestämt hävdad, att avdelningscheferna icke borde ha en lägre placering än hovrättens divisionsordförande. Därest dessa komme att erhålla en högre placering än A 34, föreläge fullgoda skäl för att senare påyrka samma förbättring för avdelningscheferna.

Tillräckliga skäl att med anledning av de framförda yrkandena om högre lönegradsplacering för avdelningscheferna frångå vad chefen för finansdepartementet förordad anser jag ej föreligga. Lönegradsuppflyttningen beräknas medföra en ökning av anslagsbehovet med omkring 48 000 kronor. Genom avlöningsförstärkningens bortfallande uppstår å andra sidan en besparing av 59 000 kronor. Ifrågavarande anslagspost bör vidare uppräknas med ett belopp motsvarande lönen till de av 1945 års riksdag beslutade 17 nya länsassessorstjänsterna ävensom för löner åt de 8 assessorer å landskanslierna, som enligt vad jag nyss förordad äro avsedda att överföras från extra ordinarie till ordinarie stat. Merbelastningen å anslagsposten för nu nämnda båda ändamål kan beräknas till 228 000 kronor. Under posten böra vidare beräknas medel för avlöning av de föreslagna ordinarie tjänsterna vid folkbokföringsavdelningarna. Kostnaderna härför kunna uppskattas till omkring 270 000 kronor. Ehuru jag ännu icke tagit definitiv ställning till frågan om avlöningsförmånerna åt de tjänstemän, som skola överföras å indragningsstat, anser jag mig böra för dessas avlöning räkna med ett belopp av 28 000 kronor.

Anslagsposten skulle i enlighet härmed behöva upptagas till (4 000 000 + 48 000 — 59 000 + 228 000 + 270 000 + 28 000) 4 515 000 kronor.

I huvudsaklig enlighet med länsstyrelsernas förslag synes för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat böra avses ett belopp av 205 000 kronor.

Vid beräkningen av den under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar upptagna delposten till ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., vilken för innevarande budgetår är beräknad till 10 000 kronor, bör beaktas att som framgår av proposition till årets riksdag (nr 236) med förslag till lag rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner m. m. länsstyrelserna under nästa budgetår komma att få vissa utgifter för arvoden till de kammarkollegiets experter, vilka länsstyrelserna torde behöva anlita i samband med utarbetandet av förslag till ny kommunindelning. Kostnaderna för arvoden samt reseersättningar till sådana experter ha i nämnda proposition approximativt beräknats till 25 000

kronor. Under antagande att härav omkring 10 000 kronor avse kostnader för arvoden, skulle delposten behöva höjas till 20 000 kronor. Med hänsyn till dessa beräkningars osäkerhet torde delposten för nästa budgetår bära upp- tagas förslagsvis.

Delposten till ersättningar till militärassistenter beräknar jag till oförändrat belopp eller 70 000 kronor. I detta sammanhang vill jag anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 februari 1946 medgivit, att militärassistenterna i Hallands och Skaraborgs län under budgetåret 1945/46 finge uppbära månatliga tilläggsarvoden med 440 respektive 485 kronor. Enligt uttalande i 1945 års statsverksproposition borde arvode till militärassistent, som icke vore uppförd på försvarsstabens stat, bestämmas till skillnaden mellan lön och pension till major. Genom beslut den 22 juni 1945 föreskrev Kungl. Maj:t att till arvodesavlönad militärassistent vid länsstyrelse, däribland till militärassistent i nämnda län skulle utgå arvode, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan lön i vederbörande ortsgrupp jämte i förekommande fall rörligt tillägg och kristillägg, som tillkommer befattningshavare i lönegrad Oa 4 militära avlöningsreglementet, och å andra sidan oavkortade pensionsförmåner jämte kristillägg för befattningshavare i nyssnämnda lönegrad, därvid lönen skulle beräknas efter löneklass Oa 12 med pensionsavdrag. Då militärassistenterna i nämnda län äro kaptener i reserven, skulle med tillämpning av förenämnda bestämmelser arvodena till dem komma att utgå med ett belopp, som avsevärt understiger arvodet till militärassistent, som är pensionerad major. Det genom Kungl. Maj:ts beslut fastställda tilläggsarvodet medför att assistenterna i nämnda län i fråga om löneförmåner bli jämställda med assistent, som är pensionerad major. Därest assistenterna kvarstå i sina befattningar, synes man bära räkna med att motsvarande tilläggsarvode behöver utgå jämväl i fortsättningen.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har som förut framhållits under ett flertal år visat sig otillräcklig och därför måst överskridas med betydande belopp. Till väsentlig del har överskridandena föranletts av behov att ha anställd särskild personal för fullgörandet av arbetsuppgifter, som till följd av krisförhållandena pålagts länsstyrelserna. Emellertid har även ökningen av de mera ordinarie arbetsuppgifterna — i synnerhet gäller detta beträffande taxeringsavdelningarna — medfört behov av personalförstärkning. Den utökning av landskontorens arbetsuppgifter, som besluten angående omläggning av folkbokföringen samt omorganisationen av uppbördsväsendet fört med sig, gör att det för nästa budgetår möter svårigheter att beräkna medelsbehovet under förevärande anslagspost. Som utgångspunkt för beräkningen kan tagas det belopp, varmed posten är uppförd i gällande avlöningsstat, 4 500 000 kronor. Posten bör härvid i första hand minskas med den beräknade kostnaden, omkring 73 000 kronor, för löner till de åtta extra ordinarie assessorer, som föreslås överförda å ordinarie stat. Å andra sidan bör posten uppräknas med dels ett belopp av 59 900 kronor för lön till de från och med den 1 april 1946 anställda 7 extra ordinarie assessorer, som äro föredragande

för folkbokförings- och uppbördsärenden, *dels* ett belopp av 112 900 kronor för lön till de av 1945 års riksdag beslutade barnavårdsassistenterna, *dels ock* ett belopp av 278 000 kronor för arvoden åt 23 biträdande arbetsledare samt lön åt 68 skrivbiträden vid folkbokföringsavdelningarna. Vidare bör under posten beräknas medel till avlönande av de landskontorister samt kontors- och skrivbiträden, som bliva erforderliga i anledning av uppbördsreformen. Som förut angivits har Kungl. Maj:t medgivit, att från och med budgetåret 1946/47 sammanlagt 152 icke-ordinarie landskontorister må anställas. Av dessa äro 52 avsedda att stadigvarande tjänstgöra i fögderi och komma sålunda att avlönas från anslaget till Häradsskrivarna: Avlöningar. Under förevarande anslagspost behöver därför beräknas medel för avlönande av endast 100 landskontorister samt dessutom 78 kontors- och skrivbiträden. Kostnaderna härför kunna beräknas till omkring 350 000 kronor. Härvid har hänsyn tagits till att vissa (uppskattningsvis 30) av sistnämnda landskontorister på grund av tidigare tjänstgöring inom landsstaten eller krono-uppbörds kontor kunna komma att placeras i högre lönegrad än den för landskontorister fastställda begynnelselönegraden, nämligen Ex 4.

Då jag har för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med det av landssekreteraren N. O. Åkesson utarbetade förslaget — utfärda ändrade föreskrifter rörande kommissionärsväsendet vid statens förvaltningsmyndigheter att tillämpas från och med 1 januari 1947, bör här vidare beaktas behovet av att vid vissa länsstyrelser anställa särskilda biträden för expediering av försändelser m. m. Den sakkunnige räknade med att sammanlagt 16 skrivbiträden skulle behöva anställas härför vid de största länsstyrelserna. Då länsstyrelsens i Jämtlands län anhållan att jämväl för sin del få anlita ett heltidsanställt skrivbiträde för fullgörandet av nämnda uppgifter synes böra tillmötesgås, räknar jag med att inalles 17 sådana biträden behöva anställas. För löner till dessa bör, under antagande att de placeras i lönegrad Ex 2, löneklass b, beräknas ett belopp av 19 000 kronor. För anlitage av tillfällig arbetskraft vid de länsstyrelser, som för nyssnämnda uppgifter ej hava behov av heltidsanställt biträde, torde få avses ett belopp av omkring 10 000 kronor.

För anställande vid de större länsstyrelserna av en icke-ordinarie länsbokhållare såsom biträde åt föredraganden för folkbokförings- och uppbördsärenden torde böra beräknas ett belopp av i runt tal 50 000 kronor.

I förenämnda proposition nr 236/46 med förslag till lag rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner m. m. räknades med att någon av de mera kvalificerade befattningshavarna vid länsstyrelserna som regel komme att förordnas till utredningsman beträffande frågor, som äga samband med en ny kommunindelning. I vissa län beräknades emellertid, att härför komme att anlitas någon person utanför länsstyrelsen. Utredningsmannen förutsattes i medeltal för samliga län komma att bliva sysselsatt med utredningsarbetet under uppskattningsvis sex månader. Därest utredningsmannen vore tjänsteman hos länsstyrelsen ansågs för att det löpande arbetet skulle kunna medhinnas personalförstärkning erforderlig under den tid utrednings-

arbetet påginge. Kostnaderna för ersättning åt utredningsman eller vikarie uppskattades till 72 000 kronor samt ersättning åt skrivbiträden m. fl. till 36 000 kronor för samtliga län. Nyssnämnda utgifter böra belasta förevarande anslagspost.

Anslagsposten kan i enlighet härmed beräknas till (4 500 000 — 73 000 + 59 900 + 112 900 + 278 000 + 350 000 + 19 000 + 10 000 + 50 000 + 72 000 + 36 000) 5 414 800 kronor eller i avrundat belopp 5 415 000 kronor.

För särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän torde alltjämt böra beräknas 90 000 kronor.

Slutligen upptages för rörligt tillägg 1 300 000 kronor.

Enligt dessa kalkyler skulle till avlöningar till länsstyrelserna för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av (500 000 + 4 515 000 + 205 000 + 90 000 + 5 415 000 + 90 000 + 1 300 000) 12 115 000 kronor.

Övriga förslag.

I samband med framläggande av förslag rörande medelsbehovet för avlöning av personal å folkbokföringsavdelningarna har *statistiska centralbyrån* i sin förenämnda skrivelse den 22 mars 1946 under rubriken diverse driftkostnader upptagit ett belopp av 150 000 kronor, avseende utgifter för utbyte av förbrukade adressplåtar, registerkort för aktualisering, färgband och karbonpapper ävensom övriga kontorsutensilier. Vidare har byrån upptagit en post å 57 000 kronor för blanketter till mantalslängder.

I detta sammanhang vill jag vidare anmäla uppkommen fråga om att å övergångsstat överföra en landsfiskal med skyldighet för honom att tjänstgöra å länsstyrelse. Motiveringen för en sådan åtgärd är i huvudsak följande.

Sedan det i oktober 1943 vid inventering hos landsfiskalen i Sävars distrikt, Västerbottens län, konstaterats att nämnde landsfiskal gjort sig skyldig till förskingring av tjänstemedel, ställdes landsfiskalen under åtal vid Umeå rådhusrätt. Då anledning förelåg till antagande att landsfiskalen i fråga vid tiden för brottets begående ej varit fullt tillräckelig, fattade rådhusrätten beslut rörande undersökning av den åtalades sinnesbeskaffenhet vid ifrågavarande tillfälle.

Genom utslag den 31 januari 1944 fann rådhusrätten det vara utrett, att den åtalade tillägnat sig och förskingrat honom i tjänsten anförtrodda medel. Rådhusrätten fann det av ett i målet av medicinalstyrelsen avgivet utlåtande jämte övriga i målet förekommande omständigheter framgå, att den åtalade vid tiden för de brottsliga gärningarnas begående på grund av kronisk bromylförgiftning befunnit sig i sådant sinnestillstånd, som avses i 5 kap. 5 § strafflagen. Med hänsyn härtill och då omständigheterna i målet icke gåve vid handen, att den åtalade avsiktligt försatt sig i sagda tillstånd, samt gärningarna förty jämlikt sistnämnda lagrum skulle vara strafflösa, prövade rådhusrätten lagligt förklara den åtalade, som enligt omförmälda utlåtande

icke vore i behov av vård å sinnessjukhus, icke kunna fällas till ansvar i målet.

Genom utslag den 28 juli 1944 fastställde vederbörande hovrätt, dit målet fullföljdes av åklagaren, det slut rådhusrättens utslag innehölle.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 november 1944 anförde länsstyrelsen i Västerbottens län, att länsstyrelsen inhämtat medicinalstyrelsens utlåtande angående den åtalades sinnesbeskaffenhet samt att medicinalstyrelsen förklarar, att frågan huruvida denne skulle avgå från sin tjänst ur medicinsk synpunkt icke borde avgöras förrän tidigast efter utgången av år 1945.

Genom beslut den 15 november 1944 föreskrev Kungl. Maj:t, att landsfiskalen skulle från och med den 1 januari 1945 tills vidare tjänstgöra vid länsstyrelsen samt därstädes utföra det arbete, som länsstyrelsen bestämde. I samband därmed anbefalldes Kungl. Maj:t länsstyrelsen att efter utgången av år 1945 ofördröjligen taga under övervägande frågan, huruvida ifrågasvarande landsfiskal borde förklaras skyldig att avgå från sin befattning samt göra den framställning till Kungl. Maj:t, vartill omständigheterna kunde föranleda.

I skrivelse den 16 januari 1946 har *länsstyrelsen i Västerbottens län*, som bifogat yttranden från hjälpverksamhetsläkaren vid Umedalens sjukhus, medicinalstyrelsen samt från landsfogden i länet hemställt att landsfiskalen i fråga måtte överföras å övergångsstat med åläggande för honom att vid länsstyrelsen eller eljest i statens tjänst utföra det arbete, som kunde bliva bestämt.

Såväl medicinalstyrelsen som hjälpverksamhetsläkaren ha förklarar, att ur medicinsk synpunkt hinder numera ej föreläge för befattningshavarens återinträdande i tjänst som landsfiskal. Landsfogden i länet har avstyrkt en sådan åtgärd samt förordar, att landsfiskalen tages i anspråk för andra arbetsuppgifter inom statsförvaltningen.

Justitiekanslersämbetet och *statskontoret* hava i utlåtanden tillstyrkt länsstyrelsens hemställan. Sistnämnda myndighet har härvid ansett det böra övervägas, om icke hos den myndighet, som komme att tillgodoföras landsfiskalens arbetskraft, eventuellt ledigblivande befattning, med vilken närmast vore förenad arbetsuppgifter, som komme att åläggas landsfiskalen, borde hållas obesatt så länge denne tjänstgjorde hos myndigheten.

Vad angår statistiska centralbyråns framställning om medel för bestridande av vissa löpande kostnader för folkbokföringsavdelningarna vill jag erinra om att i årets statsverksproposition en uppräknig av länsstyrelsernas expensanslag skett bland annat med tanke på nämnda kostnader. Jämväl utgifterna för blanketter till mantalslängder torde böra bestridas från nämnda anslag.

Länsstyrelsens i Västerbottens län framställning rörande överförandet av en landsfiskal å övergångsstat anser jag mig böra biträda. Riksdagens bemyndigande bör inhämtas att i personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl. upptaga en härför avsedd befattning, med placering i lönegraden A 22.

*Departements-
chefen.*

Frågan huruvida vid länsstyrelsen eventuellt ledigblivande befattning, med vilken närmast är förenad arbetsuppgifter, som komma att åläggas berörde landsfiskal, bör hållas obesatt så länge landsfiskalen tjänstgör vid länsstyrelsen torde få prövas av Kungl. Maj:t, då nämnda fråga blir aktuell.

Jag vill här jämväl anmäla uppkommen fråga om bestridande av vissa kostnader, som äga samband med landshövdingarnas representation. Enligt för närvarande tillämpade bestämmelser, svarar statsverket för kostnaderna för möblering av länsresidensens representationsvåningar. Landshövdingarna ha emellertid att själva bestrida kostnaderna för dessas förseende med porslin, glas, matsilver samt bordslinne. Då i vissa fall nyssnämnd utrustning torde behöva anskaffas för mer än 100-tal personer, blir det, i synnerhet med nuvarande höga priser, ofta mycket betungande för en nytillträdande landshövding att anskaffa här avsedd utrustning. Jag vill därför föreslå, att i ifrågavarande hänseende för landshövdingarna införes motsvarande anordning, som gäller i fråga om förseende av de svenska beskickningarna i utlandet med dylik utrustning. I enlighet härmed bör statsverket beträffande landshövdingresidensen svara för anskaffande av erforderliga köksutensilier, porslin, glas, silver och duktyg för representationen.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall torde vid skifte å landshövdingepost staten böra förse residenset med ifrågavarande utrustning. Byggnadsstyrelsen bör inkomma med förslag rörande det erforderliga behovet. Utrustningen bör av tillträdande landshövding överlämnas till efterträdaren i det skick, vari den mottagits. Kostnaderna för inköp av persedlar, som till följd av normal nötning behöva ersättas (såsom duktyg), synas dock böra bestridas av statsverket. Utgifterna för utrustningens anskaffande samt statsverket åvilande komplettering torde böra bestridas från länsstyrelsernas expensanslag i likhet med vad som för närvarande sker i fråga om möbleringen av representationsvåningarna. De föreslagna bestämmelserna böra träda i kraft den 1 juli 1946. Kungl. Maj:t bör dock äga besluta om inköp av här avsedd utrustning även åt landshövding, som utnämnts och tillträtt ämbetet dessförinnan, i den mån erforderlig utrustning ännu ej anskaffats eller redan befintlig sådan till följd av normal förslitning behöver ersättas. Enligt en från byggnadsstyrelsen erhållen uppgift torde kostnaderna för fullständig nyanskaffning av här avsedd utrustning komma att belöpa sig till i genomsnitt omkring 5 000 kronor för varje residens.

Hemställan.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för länsstyrelserna:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Län	Lön enl. särsk. best.	Lönegrad A 34	Lönegrad A 29	Lönegrad A 27	Lönegrad A 24	Lönegrad A 21	Lönegrad A 17	Lönegrad A 11	Lönegrad A 9	Lönegrad A 7	Lönegrad A 5	Lönegrad A 4				
	Landshövding	Landseckelröre	Landskamröre	Taxeringsintendent	Länsassessor	Länsnotarie av 1:a klass	Länsnotarie av 2:a klass	Länsbokh. av 2:a klass	Kansliskrivare	Kontorist	Förste expeditionsvakt	Kanslibittröre	Expeditionsvakt	Kontorsbittröre		
Stockholms ...	1	1	1	1	5	1	1	2	1	8	6	2+1	2+1	13+3	3	4+11
Uppsala	1	1	1	1	2	1	1	—	—	2	4	1+1	1+1	1	1	1+2
Södermanlands	1	1	1	1	2	1	1	1	—	3	5	1+1	1+1	1	2	1+4
Östergötlands .	1	1	1	1	3	1	1	1	1	5	5	1+1	2+1	1	2	3+6
Jönköpings ...	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	5	1+1	1+1	1	2	2+6
Kronobergs ...	1	1	1	1	2	1	1	—	—	3	4	0+1	1+0	1	1	1+2
Kalmar	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	5	1+1	1+1	1	1	2+5
Gotlands	1	1	1	—	1	1	1	—	—	1	3	—	—	1	1	1+2
Blekinge	1	1	1	1	2	1	1	—	—	3	3	0+1	0+1	1	1	1+2
Kristianstads .	1	1	1	1	3	1	1	1	1	5	5	1+1	1+1	1	2	1+6
Malmöhus	1	1	1	1	5	1	1	2	1	7	6	2+2	2+2	1	4	3+10
Hallands	1	1	1	1	2	1	1	—	—	3	4	0+1	1+0	1	1	1+2
Göteb. o. Bohus	1	1	1	1	4	1	1	2	1	7	6	2+1	2+1	1	3	3+9
Älvsborgs ...	1	1	1	1	4	1	1	1	2	5	5	2+1	2+2	1	2	2+5
Skaraborgs ...	1	1	1	1	3	1	1	1	—	4	4	1+1	1+1	1	1	1+4
Värmlands ...	1	1	1	1	3	1	1	1	1	5	5	1+1	1+1	1	2	2+5
Örebro	1	1	1	1	3	1	1	1	—	4	4	0+1	1+1	1	2	2+3
Västmanlands .	1	1	1	1	2	1	1	—	—	3	4	1+1	1+1	1	1	1+2
Kopparbergs .	1	1	1	1	3	1	1	1	1	5	5	1+1	1+1	1	2	2+6
Gävleborgs ...	1	1	1	1	3	1	1	1	1	5	5	1+1	2+1	1	2	2+5
Västernorrlands	1	1	1	1	4	1	1	1	1	5	5	2+1	2+2	1	2	3+6
Jämtlands	1	1	1	1	2	1	1	1	—	4	4	0+1	1+1	1	1	1+3
Västerbottens .	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	5	1+1	1+1	1	1	2+4
Norrbotens ..	1	1	1	1	4	1	1	1	1	4	5	1+1	1+1	1	1	2+4

Tjänstemän å övergångsstat.

Lönegrad

33 landskanslister	A 15
19 landskontorister	A 15

Kungl. Maj:ts proposition nr 280.

Tjänstemän å indragningsstat.

1 länsassessor	A 27
1 länsnotarie, av första klass	A 24
1 länsbokhållare, av första klass	A 24;

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20: ☐

L ä n	Löne- grad Eo 28	Löne- grad Eo 27	Lönegrad Eo 25	Lönegrad Eo 24	Lönegrad Eo 21
	Civil- försvars- direktör	Läns- assessor	Taxerings- revisor	Taxerings- inspektör	Taxerings- inspektör
Stockholms	1	1	1	1	—
Uppsala	1	1	1	—	1
Södermanlands	1	1	1	—	1
Östergötlands	1	—	1	1	—
Jönköpings	1	—	1	1	—
Kronobergs	1	1	1	—	—
Kalmar	1	—	1	1	—
Gotlands	1	—	1	—	—
Blekinge	1	1	1	—	—
Kristianstads	1	—	1	1	—
Malmöhus	1	1	1	1	1
Hallands	1	1	1	—	1
Göteborgs och Bohus	1	1	1	1	1
Älvsborgs	1	—	1	1	—
Skaraborgs	1	—	1	1	—
Värmlands	1	—	1	1	—
Örebro	1	—	1	1	—
Västmanlands	1	1	1	—	1
Kopparbergs	1	—	1	1	—
Gävleborgs	1	—	1	1	—
Västernorrlands	1	1	1	1	—
Jämtlands	1	1	1	—	—
Västerbottens	1	—	1	—	1
Norrbottnens	1	—	1	—	1

Anm. En ordinarie tjänst som länsassessor, en ordinarie tjänst som länsnotarie, av första klass, och en ordinarie tjänst som länsbokhållare, av första klass, torde hållas obesatta så länge innehavarna av motsvarande å indragningsstat uppförda befattningar kvarstå i dessa.

dels godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	kronor	500 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	4 515 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	205 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	20 000
b. Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	»	70 000
		» 90 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	5 415 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	»	90 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 300 000

Summa förslagsanslag kronor 12 115 000;

dels till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 12 115 000;

dels ock medgiva att i gällande personalförteckning för landsfiskalerna m. fl. må upptagas en befattning som landsfiskal å övergångsstat i lönegraden A 22.

Med bifall till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Stig Hammar.